

References:

1. Колесов В.П., Кулаков М.В. Международная экономика. – М. Инфра, 2009. – 345 с.
2. www.stat.gov.az
3. Шакаралиев А.Ш. Экономическая политика государства. Реальность и перспектива. – Баку, Экономика, 2012, – 415 с.

Вихор М.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Білоцерківський національний аграрний університет

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Аграрна сфера економіки займає особливе місце в соціально-економічній системі нашої країни. Її ефективне функціонування дає можливість вирішувати комплекс економічних, соціальних, екологічних проблем, а, також питання, які зв'язані з продовольчою і національною безпекою. Це, у свою чергу, вимагає визначення та реалізацію стратегічних пріоритетів її розвитку.

В класичному розумінні стратегія розглядається як комплексний план управління організацією, який забезпечує досягнення її глобальних цілей [1, с. 32] Для аграрної галузі, як зауважив академік В. Ф. Петриченко, стратегія передбачає визначення кількісних і якісних параметрів її розвитку на перспективу при умові забезпечення єдності та збалансованості економічних, соціальних та екологічних параметрів сучасного аграрного виробництва [2, с. 19-20].

Однак ці ж ідеї покладені в основу концепції сталого розвитку. Стратегія сталого розвитку країни повинна передбачати такі параметри економічного росту, які супроводжувались би зниженням питомих витрат енергії і сировини, зменшенням відходів і збалансуванням структур споживання відповідно до природних можливостей землі. Крім того, в аграрній сфері повинно бути забезпечене збереження і підвищення родючості землі та високий рівень безпечності продуктів харчування.

В умовах динамічного розвитку світових глобалізаційних процесів є всі підстави вважати, що на аграрний бізнес все в більшій мірі впливають фактори глобального, загальнопланетарного характеру, на що звертають увагу багато науковців [3; 4].

Зокрема, це стосується такого фактора, як глобальні кліматичні зміни. На думку деяких науковців, глобальне потепління уже створює значні проблеми для світового аграрного виробництва, а в майбутньому може привести до суттєвих структурних змін у міжнародному аграрному поділі праці [5].

Іншим фактором глобального характеру є зростаюче екологічне навантаження на довкілля. Економічна діяльність людини невпинно наближає природу до точки, після якої вона вже буде не здатна до самовідтворення, що загрожує існуванню людства. Тому світовий бізнес повинен поступитися інтересами тактичного і, навіть, стратегічного характеру задля збереження середовища існування людства, що, до речі, є центральною ідеєю концепції

сталого розвитку. У аграрному бізнесі це проявляється у суперечностях між бажанням підприємств отримати максимальний прибуток у поточній перспективі і необхідністю збереження і примноження родючості землі. Для прикладу, за останні сорок років посівні площі у світі під такими перспективними, з точки зору ринкової кон'юнктури, культурами як ріпак і сонях зросли більше ніж у три рази, а виробництво – до 13 разів [6]. В той же час ці культури виснажують ґрунт, знижують його родючість, що в майбутньому вимагатиме великих додаткових витрат на його відновлення.

Важливим фактором глобального характеру є загострення боротьби держав і націй за не відновлювальні ресурси, що у великій мірі, визначає характер міжнародних економічних відносин та міжнародної політики. Багаті нації намагаються зберегти і примножити досягнутий рівень споживання матеріальних благ, а бідні – наблизитись до рівня багатих. Очевидно, що вирішення цих проблем повинно носити глобальний характер, через те, що ні одна країна чи група країн не здатні це зробити самотужки.

Зважаючи на зазначене, у розвитку аграрної сфери економіки України можна виділити кілька пріоритетних напрямків, які повинні бути забезпечені з позицій системності і збалансованості. Враховуючи те, що сільськогосподарські підприємства є комерційними організаціями, вони не можуть не ставити за мету своєї діяльності отримання прибутку. Саме прибуток виступає головним мотиваційним фактором дотримання або не дотримання підприємствами основних положень концепції сталого розвитку. Тому підприємства повинні бути поставлені в такі умови, щоб їх прибуток залежав, в тому числі і від того, наскільки вони дотримуються основних положень цієї концепції.

Так збереження і підвищення родючості землі, як одного із головних національних надбань, є безсумнівним пріоритетним напрямком діяльності аграрної сфери економіки. Але це вимагає від сільськогосподарських підприємств додаткових витрат, які зменшують прибуток, особливо у короткотерміновій перспективі. Очевидно, що в цьому випадку повинні бути задіяні суспільні компенсатори у вигляді дотацій або санкцій які б спонукали підприємства до відповідних дій.

Безпека продуктів харчування передбачає впровадження екологічно безпечних технологій, зокрема мінімізацію застосування хімічних добрив, стимуляторів, засобів захисту рослин і тварин, генномодифікованих продуктів, що часто веде до зниження продуктивності і, відповідно, прибутковості виробництва. Сегмент ринку екологічно чистих і дорожчих за ціною продуктів харчування є не настільки розвинутим в Україні і у світі, щоб він міг компенсувати підприємствам додаткові витрати. Тому у цьому випадку також повинні бути задіяні відповідні державні регуляторні механізми.

Достатньо болючою і гострою проблемою загальнодержавної ваги є збереження і розвиток сільських територій. Технологічне переозброєння аграрного виробництва разом із структурними змінами привели до швидкого зростання продуктивності праці у сільському господарстві і вивільнення великої кількості працівників. Відсутність робочих місць, занепад соціальної сфери села стали причинами відтоку працездатного населення із сільських територій і до їх занепаду у багатьох регіонах України. Це не лише породжує економічні і соціальні проблеми на селі, а й ставить під загрозу збереження самобутності української нації.

Таким чином, лише комплексність і системність у визначенні стратегічних пріоритетів аграрної сфери економіки забезпечить її функціонування відповідно до основних положень Концепції сталого розвитку.

Література:

1. Томпсон А., Стрикленд А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е изд.: Пер. с англ. / А. Томпсон, А. Стрикленд. — М.: Издат. дом Вильямс, 2009. — 928 с.

2. Петриченко В.Ф. Стратегічні напрямки розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. / В.Ф. Петриченко // Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: Збірник матеріалів Чотирнадцятих річних зборів Всеукраїнського конгр. вчен. економістів-аграрників, Київ 16-17 жовт. 2012 р. / Редкол.: Ю.О. Лупенко, П.Т. Саблук та ін.. — К.: «ІАЕ», 2013. — 762 с. С. 19-20.

3. Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції: Монографія / Авт. кол.: Бетлій М. та ін.; За ред. О.М. Бородіної. — Ужгород: ІВА, 2006. — 496 с.

4. Саблук П.Т., Білорус О.Г., Власов В.І. Глобалізація і продовольство: Монографія / П.Т. Саблук, О.Г. Білорус, В.І. Власов. — К.: ННЦ ІАЕ, 2008. — 632 с.

5. Дем'яненко С., Бутко В. Стратегія адаптації аграрних підприємств України до глобальних змін клімату / С. Дем'яненко, В. Бутко. — Економіка України, 2012. — № 6. — С. 66-72.

6. Супіханов Б.К. Розвиток ринків аграрної продукції: Монографія / Б.К. Супіханов. — К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. — 538 с.

Гнищецкий Е.В.

асистент кафедри промислового маркетинга
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт»

ОСОБЕННОСТИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОНЯТИЙ ТЕОРИИ ИННОВАЦИЙ

Понятия «инновация», «инновационная деятельность», «инновационное развитие» широко освещены в научной литературе. Существует значительное количество подходов к трактовке каждой из категорий и существуют подходы авторов к тому, как соотносятся эти категории друг с другом. Не смотря на то, что данный вопрос исследовался значительным количеством ученых, единого мнения относительно трактовки приведенных категорий нет, в связи с этим необходимо определить базовые категории теории инноваций, их сущность.

Можно выделить три базовые категории теории инноваций: «новация», «нововведение», «инновация». В зарубежной литературе термины «нововведение» и «инновация» в большинстве случаев не разделяются, в то время как отечественные ученые в большинстве случаев трактуют их по-разному. По нашему мнению, целесообразно проанализировать этимологическое происхождение категории «инновация». «Innovate» — «вводит новшества», «вводит что-нибудь новое», происходит от латинского «innovare» путем присоединения к латинскому «in». Новация происходит от латинского слова «novatio», что означает «обновление», «изменение». Категория «новация» использовалась на первом этапе как юридический термин и трактовалась следующим образом: новация — юридическая сделка, по которой вместо старого обязательства устанавливается новое. Категория «инновация» является производной от категории «новация», приставка «in» означает процесс внедрения, ввода новации (in-novare). Понятие же «новшество» определяется